

Temaarbeid på krabbene høst 17- vår 18

Utforskning av sansene:

Det står i rammeplanen at små barn lærer om andre, seg selv og verden og kjenne gjennom kroppslige bevegelser. På en småbarns avdeling er det viktig å tilrettelegge og skape rom for fysisk fostring. Barna trenger et fysisk miljø som stimulerer til bevegelse. Vi på krabbene har et «boltre rom» hvor fysisk aktivitet står i sentrum, men vi skaper også muligheter til dette sammen med barna ellers på avdelingen. Det kan være balanse, hinderløype, løping ol. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder. Barns kontakt med andre barn starter ofte med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har betydning for utvikling av sosial kompetanse samt positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring. Barna utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige. Vi skal bidra til at de skaffer seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer. Slik kan barna videreutvikle sin kroppsbeherskelse, grov- og finmotorikk, rytme og motorisk følsomhet. På bakgrunn av dette vil den kinestetiske- (muskel-leddsans) og vestibulærsansen (likevektsansens)- være noe vi jobber med hele året. De andre sansene har vi delt opp og tar for oss en og en sans som vi da jobber ekstra godt med sammen med barna; (se plan lenger ned)

Vårt hovedmål for alle sanser:

Vi skal gi barna opplevelser, lærdom og mestring, i forhold til modenhet og alder, med de ulike sansene.

Sansene: Innen vårt fagfelt forholder vi oss til syv sanser. De fem vanligste er; lukt, smak, syn (visuelle sans), hørsel (auditiv sans), og berøring (taktil sans). I tillegg har vi muskel- leddsans (kinestetisk sans) og likevektsansens (vestibulær sans).

De «ytre» sansene knyttet til syn, hørsel, lukt, smak og berøring gir opplysninger om omverdenen. De «indre» sansene, likevektsans og muskel- og leddsans, gir informasjon om vår egen kropp og kroppsstillingen i forhold til omgivelsene.

Vi har satt av to måneder til utforskning av hver sans. Vi har laget en plan med eksempler på aktiviteter vi har lyst å gjennomføre og hvorfor. Her opplyses om hvilken sans vi jobber med og hvilke fagområder det berører. I Rammeplanen for barnehager (2011) står det hvilke fagområder vi skal jobbe med i løpet av året i barnehagen. Fagområdene opptrer sjeldent isolert, men vil være representert samtidig i temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet.

Hva	Hvordan	Hvorfor	Fagområder
	Lage fargekikkerter	Via synet gi ting et annet perspektiv	Natur, miljø og teknikk

<p>Visuelle sans (se/syn)</p> <p>September og oktober</p>	<p>Observere naturen og dens endringer: Vi går turer ut i skogen. sommer - høst.</p> <p>Vi jobber med farger generelt via sanger, maling osv.</p> <p>Gå rundt i et rom det er mørkt. Kanskje noen tørr og gå i blinde?</p> <p>Kroppslig kommunikasjon</p> <p>Synstest</p>	<p>Førstehåndserfaringer er viktige for at barn skal forstå og lære. Samt oppleve. Kulturarv.</p> <p>Lærdom knyttet til farger. Barna lærer seg fargenavnene.</p> <p>Ta bort en sans og la den erstattes av en annen. Føle på å miste litt kontroll.</p> <p>Øve på å uttrykke seg. Øve på forskjellige ansiktsuttrykk som kan fortelle hvordan vi har det.</p> <p>Vise barnas styrke ved å kunne, og distansere seg fra objekter.</p>	<p>Nærmiljø og samfunn</p> <p>Kunst, kultur og kreativitet</p> <p>Antall, rom og form</p> <p>Kommunikasjon, språk og tekst.</p>
<p>Lukt</p> <p>November og desember</p>	<p>Hva lukter godt, vondt, mye, lite osv.</p> <p>Lage julegaver med fokus på lukt underveis og som resultat</p> <p>Julekalender med</p>	<p>Barna skal øve på å sette ord på det de lukter</p> <p>Kombinere julegaver og sanse-temaet.</p> <p>For å bevare</p>	<p>Kommunikasjon, språk og tekst</p> <p>Kunst, kultur og kreativitet</p> <p>Nærmiljø og</p>

	<p>nellikspiker i appelsin.</p> <p>Juleperiodens lukter som sanseintrykk</p> <p>Teste luktesansen – lukteglass</p>	<p>tradisjoner og kombinere med luktesansen.</p> <p>Bli bevisst på at vi forbinder enkelte lukter med julen</p> <p>La barna undre seg og bli bevisst luktesansen</p>	<p>samfunn</p> <p>Kommunikasjon, språk og tekst</p> <p>Kropp, bevegelse og helse</p>
<p>Auditiv sans (høre)</p> <p>Januar og februar</p>	<p>Lage / spille på egne instrumenter</p> <p>La barna prøve hørselvern</p> <p>Vi lar barna lytte til forskjellige lyder.</p> <p>Musikk</p>	<p>Bli bevisst på at alt lager lyd</p> <p>Vi tar bort en sans. Andre sanser styrkes og man blir mer bevisst hvor mye en sans betyr.</p> <p>Høre forskjellige lyder. Høre en lyd og klare å gjenkjenne lyden. Lære at alt lager en spesiell lyd.</p> <p>Høre på musikk fra ulike land/ kulturer</p>	<p>Kunst, kultur og kreativitet</p> <p>Kropp, bevegelse og helse</p> <p>Kropp, bevegelse og helse</p> <p>Kommunikasjon, språk og tekst</p> <p>Kommunikasjon, språk og tekst</p> <p>Kunst, kultur og kreativitet</p>
<p>Smak</p> <p>Mars og april</p>	<p>Smake på mat med de forskjellige smakene: Søtt, surt, bittert, salt og umami</p> <p>Gjenkjenne smaker</p>	<p>Gjøre barna kjent med smakene vi har. Stimulere smaksløkene.</p> <p>Utvide barns smakverden.</p>	<p>Natur, miljø og teknikk</p> <p>Kropp, bevegelse og helse</p> <p>Natur, miljø og teknikk</p>

	<p>Smake forskjellen på ubehandlet og behandlet mat for eksempel: rå og kokt gulrot</p> <p>Se bilder av forskjellige uttrykk i forhold til hvilken smak som blir spist.</p>	<p>Ufarliggjøre det å smake på annen mat og nye smaker. Stimulere til allsidig og variert kosthold</p> <p>Maten kan lages på forskjellige måter. Da vil maten og smake annerledes. Lære litt om hvor maten kommer fra.</p> <p>Ved å bli bevisst ansiktsuttrykk kan barna også bruke det i andre situasjoner hvor det er viktig. Det er en del av det å lære empati.</p>	<p>Kropp, bevegelse og helse</p> <p>Nærmiljø og samfunn</p> <p>Kommunikasjon, språk og tekst</p>
<p>Taktil sans (berøring)</p> <p>Mai og juni</p>	<p>Lage «følebokser» og «sanseposer»</p> <p>Ha fokus på forskjellige overflater som vi kan kjenne på</p> <p>La barna oppleve kaldt og varmt. For eksempel is, snø i motsetning til varmt vann og varmen fra bål</p>	<p>Vi snakker om forskjellene og lar barna både føle og sette ord på det de føler. Da kan vi hjelpe dem med å utvide ordforrådet sånn at de lettere kan beskrive det de føler og også opplever</p> <p>Vi vil at barna må bli bevisst at de kan uttrykke hva de føler og også uttrykke det. Gjennom å oppleve kontrastene blir det enda tydeligere</p>	<p>Kropp, bevegelse og helse</p> <p>Kommunikasjon, språk og tekst</p> <p>Kropp, bevegelse og helse</p> <p>Antall, rom og form</p> <p>Språk, kommunikasjon og tekst</p> <p>Kunst, kultur og kreativitet</p>

	Lage taktile bilder	Bli bevisst forskjellige strukturer og overflater rundt oss	Kropp, bevegelse og helse
	Positiv samspill	Fysisk kontakt og vennlig berøring. Tanken er at den du har berørt vennlig ønsker du ikke å slå. På denne måten ønsker vi å forbygge mobbing og styrke barns selvfølelse og empati	Kropp, bevegelse og helse

Realfag

Realfag er en fellesbetegnelse for de naturvitenskapelige fagene og omfatter både konkrete temaområder og mer generelle ferdigheter. I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver finner vi fagområdet «Natur, miljø og teknikk» og fagområdet «Antall, form og rom» som kan sies å omhandle naturfag og matematikk.

Slik jobber vi med dette på Krabbene:

Naturfag:

På tur-dager tar vi med barna ut i naturen. Dette året hvor vi jobber med sansene kommer vi til å benytte oss mye av det skogen har å by på. Naturen gir rom for mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Naturen er en kilde til skjønnhetsopplevelser og gir inspirasjon til estetiske uttrykk. På fagspråk sier vi at naturen gir barna en affordance det betyr en slags innbydelse - ut ifra deres utvikling. Noen barn ser en grein som henger fra et tre og vil begynne å klatre. Andre vil lage seg et lekehus under. Noen reiser seg opp på stubben og hopper, mens andre løper rundt. Slik vil naturen alltid skape en følelse av mestring hos barna. Naturen er helt åpen til tolkning og fantasi for hva man vil utforske, lære og oppleve. Slike opplevelser kan bidra til at barna opplever glede ved å ferdes i naturen. Ved at voksne er tilstede og tar del i barnas interesser og opplevelser kan vi sammen få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspill i naturen. Vi vil betrakte og dokumentere de forskjellige årstidene i skogen, og vi vil motivere barna til å iakttta, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener (dyr, planter, trær, insekter ol) i den fysiske verden. Slik vil barna få førstehåndserfaringer noe som er spesielt viktig i arbeid med barn, særlig da språk. Slik kan de bruke alle sansene til å ta inn ny kunnskap.

Matematikk:

Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Kvantitative størrelser er viktige i barns liv:

*Jeg er **større** enn deg. Nei, jeg er **størst** for jeg er 2½. Og du er bare 2.*

*Min bøtte er **størst**.*

*Det er bare plass til **en** i huska.*

*Jeg har spist **tre** brødsiver.*

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Vi synger sanger som inneholder tallremsa slik at tallene etter hvert får en stabil tallremse. Vi leker med tall og mengder og stimulerer til en gryende forståelse av kardinalprinsippet (mengde). Som når vi teller leker når vi rydder. Vi sier barna skal rydde 2 leker, mens vi formidler dette visuelt. Vi teller barna høyt når vi sitter ved bordet. Slik kan vi samtale om hvor mange barn som går på krabbene og når noen er borte. Nå var vi bare 10 barn. Slik får tallsymbolet en mening. Vi teller kopper og tallerkener. Gjør barna bevisst på at to kopper er like mye som to tallerkener selv om de ser forskjellige ut. Da øver vi på abstraksjonspinsippet. Det er viktig å huske at det er store forskjeller fra 1 åringen til en 3 åring. Derfor vil vi hele tiden inntone oss til barnets modningsalder i forhold til aktiviteter.

Klassifisering er en viktig del av matematikk. Biler skal i bilkassa og så videre. Slik vil barna tidlig oppdage at ting er like og ulike. Dette er nødvendig kunnskap fordi klassifisering gir grunnlag for logisk tenkning, deltagelse i lek, årsaksforklaringer, telling og etisk refleksjon. Det matematiske ved klassifisering er logikk, struktur-mønster og mengdelære.

Her er noen eksempler på hvordan vi jobber med matematikk på krabbene:

Klassifiserer leker - Vi har forskjellige bokser til biler, tog, duplo osv.

Spill/puslespill – Å finne og lage orden og system, å kategorisere, å lage og følge mønster, å bygge og å konstruere.

Hverdagsituasjoner - I dag er det kaldt ute. Hva må vi ha på oss? Problemløsning

Oppdrag - Oppdrag er en muntlig oppgave som skal løses praktisk og gi barna erfaringer med å få følge instruksjoner. Når barna utfører et oppdrag, stimuleres både hukommelsen og oppmerksomheten og barna får økt kunnskap og resonnering. Det kan for eksempel være: Vi leker i sandkassen og barnet mangler en spade. Hjelp barnet til å resonere seg selv frem til hvor spaden kan hentes.

Lek – For eksempel gjemsel. Det å bedømme om man får plass.

Sanger rim og regler

Bøker

LEK! Visste du dette:

På krabbene anser vi lek som en viktig del av lærdom, utvikling og trivsel. Leken skal ha en fremtredende plass i barnehagen. Særlig for de yngste barna er lek, kroppslig aktivitet og humor tett knyttet sammen. Lek er en grunnleggende livsform for barn, den er lystbetont, og den er viktig for å skape mening og trivsel for barna. Lekens høydepunkt er ofte når det er fullstendig kaos eller fullkommen orden. Gjennom lek får barn erfaring med å følge regler i leken og det å gjøre ting etter tur i en atmosfære preget av «dette er ikke på ordentlig», samtidig som barnas erfaringer i leken er på ordentlig. Lek er alvorlig på tross av at det «bare» er lek.

Leken har mange uttryksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av språklig og kulturell ulikhet. I et lekefellesskap legges grunnlaget for barns vennskap med hverandre. Å få delta i lek å få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for sosial kompetanse. Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leken. Ved å late som, går barn inn i sin egen forestillingsverden, tar andres perspektiv og gir form til tanker og følelser.

En annen side ved lek som i de senere år er tillagt vesentlig vekt, er dens betydning for å utvikle og styrke barnets selvpåfatning og identitet. Gjennom, leken lærer barnet seg selv å kjenne og utvikler tillit og respekt i forhold til seg selv og hva det er i stand til å mestre av utfordringer. Det utvikler seg dermed kompetansefølelse på ulike områder. Denne

utviklingen har spesielt gunstige vilkår i lek, fordi den skjer i lavrisiko situasjon; en situasjon der barna ikke vurderes eller føler at de kan mislykkes, fordi det bare er «på lek».

Barn får impulser og inspirasjon til leken gjennom opplevelser. Barnehagen skal inspirere til fantasi, skaperglede og livsutfoldelse. Personalet skal være tilgjengelige for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. Vi har et stort ansvar som stillas byggere. Vår oppgave er å skape trygge omgivelser så barna kan utfolde seg i lek. Noen ganger trenger de veiledning ut i lek, andre ganger trenger de veiledning i å opprettholde leken. Vi er tilstede på gulvet med barna samtidig som vi stadig reflekterer rundt bruk av rom og det fysiske miljøet. De voksne har et særlig ansvar for å sørge for at barn får delta i lek og på den måten får viktige samspillerfaringer med andre barn. Voksne må bidra til at humor og glede blir viktige kjennetegn ved barnas tilstedeværelse i barnehagen.

Dette er hverdagen til barna deres. Det står i FNs barnekonvensjon §3, at alle barn har rett til å si sin mening om alt som vedrører dem, og barns meninger skal tillegges vekt. Barn har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen. Så med tanke på tema arbeid og alle fagområdet som nå er belyst, ligger barnas medvirkning til grunne. Vi vil alltid inntone oss, undre og skape rom for barnas interesser. På den måten vil barna selv være med å skape sin egen hverdag her med oss i barnehagen. Derfor gir vi oss retten til å gå utenom planen hvis barnas interesser og ønsker tar oss med på noe annet.